

Zabytki z armeńsko-polskich wykopalisk w Metsamor na wystawie w Erywaniu

Już od dziesięciu lat archeolodzy z Uniwersytetu Warszawskiego (UW) pracują w Armenii. Wystawa na temat armeńsko-polskich wykopalisk w Metsamor w Dolinie Ararackiej rozpoczęła się 25 listopada w Muzeum Historii Armenii w Erywaniu.

Ekspedycja w Metsamor, pod kierunkiem dr. hab. Krzysztofa Jakubiaka, prof. UW, oraz prof. Aszota Piliposyana ze Służby ds. Ochrony Dziedzictwa Historycznego i Kulturowych Muzeów-Rezerwatów Armenii ze strony polskiej pracuje z ramienia Wydziału Archeologii i Centrum Archeologii Śródziemnomorskiej UW.

Na wystawie prezentowane są nie tylko plansze przedstawiające historię i rezultaty badań ekspedycji, ale również najważniejsze zabytki odkryte podczas dotychczasowych badań. Są wśród nich naczynia zasobowe z IX w p.n.e., w których – jak potwierdziły analizy archeobotaniczne, przechowywano zboża. Wystawiona będzie też rzadka pieczęć cylindryczno-stemplowa z okresu królestwa Urartu (VIII–VI w. p.n.e.), zabytki kościane, m.in. elementy uprzęży końskiej z VII w p.n.e., antyczne naczynia szklane i dekorowane szpile. Ekspozowane są też złote i brązowe zawieszki oraz części naszyjników. Duża część złotych ozdób została odkryta podczas badań, które przeprowadzono jesienią b.r.

Tegoroczny jesienny sezon wykopalisk dostarczył kolejnych istotnych informacji dotyczących funkcjonowania miasta oraz zamożności jego mieszkańców na przełomie II i I tysiąclecia p.n.e.

We wschodniej części tzw. dolnego miasta archeolodzy odsłoniли pozostałości bardzo dużej budowli, najprawdopodobniej publicznej, której wyróżniającą się cechą była dobrze zachowana prostokątna sala kolumnowa. Kolumnada oryginalnie składała się z dwóch rzędów drewnianych kolumn podtrzymujących trzcinowy dach z

drewnianym belkowaniem. Odsłonięto dziewięć kamiennych baz pod kolumny oraz dobrze zachowane spalone fragmenty belek i poszycia dachu.

Wstępna analiza równie dobrze zachowanego materiału zabytkowego znalezionej na podłodze pomieszczenia, wsparta wynikami datowania radiowęglowego jednej ze spalonych belek wskazuje, że salę kolumnową wykorzystywano we wczesnej epoce żelaza, między końcem XI a początkiem IX wieku p.n.e., co czyni ją jedną z najstarszych tego typu konstrukcji z terenów południowego Kaukazu i wschodniej Anatolii. Pomieszczenie było najprawdopodobniej wykorzystywane gospodarczo. Dokładniej jego funkcję pomogą określić prowadzone obecnie analizy archeobotaniczne i geochemiczne.

Istnienie dużej budowli publicznej w centrum dolnego miasta wskazuje, że Metsamor był dobrze zorganizowanym ośrodkiem miejskim na długo przed opanowaniem tych terenów przez królestwo Urartu. Potwierdzeniem tego są pozostałości po regularnej zabudowie mieszkalnej wzniesionej wzdłuż częściowo brukowanych ulic, które są kolejnym z odkryć tego sezonu.

Wyjątkowym znaleziskiem był też nienaruszony grób skrzynkowy datowany na koniec późnej epoki brązu (1300–1200 p.n.e.), w którym znaleziono dwa niezwykle bogato wyposażone pochówki. Podczas eksploracji komory grobowej odnaleziono ponad sto paciorków i zawieszek ze złota, kilkanaście kompletnych naczyń ceramicznych oraz unikatową fajansową flaszkę, stanowiącą import z pogranicza syryjsko-mezopotamskiego, a także pozostałości drewnianego łoża pogrzebowego.

Wystawa o badaniach w Metsamor jest częścią obchodów 30-lecia nawiązania armeńsko-polskich stosunków dyplomatycznych. Organizatorami wystawy są Ambasada RP w Erywanu, Służba ds. Ochrony Dziedzictwa Historycznego i Kulturowych Muzeów Rezerwatów, Muzeum Historii Armenii i Muzeum Etnograficzne Sardarapad. Ekspozycję przygotowali Aszot Piliposyan i Hasmik Simonyan.

Centrum Archeologii Śródziemnomorskiej Uniwersytetu Warszawskiego – pod jego auspicjami od ponad 60 lat prowadzone są polskie badania wykopaliskowe i prace konserwatorskie w krajach basenu Morza Śródziemnego, Afryki i Bliskiego Wschodu. Aktualnie CAŚ UW prowadzi ok. 20 projektów na stanowiskach datowanych od czasów prehistorycznych, poprzez wszystkie okresy historyczne aż po późny antyk i okres muzułmański w Egipcie, Sudanie, Tunezji, Libanie, na Cyprze, w Kuwejcie, Omanie, Armenii i Gruzji. CAŚ UW prowadzi też Stacje Badawcze w Egipcie, Sudanie i na Cyprze.

Czytaj więcej: www.pcma.uw.edu.pl ;

Fb: www.facebook.com/pcma.uw/ ; **Tt** https://twitter.com/PCMA_UW ;

YT <https://www.youtube.com/c/PCMAUW/>

Kontakt: Agnieszka Szymczak agnieszka.szymczak@uw.edu.pl.